

Motion till riksdagen 2017/18:355

av **Sofia Damm m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2016/17:196 Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Natos betydelse för internationell krishantering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera FN och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att FN:s fredsbevarande insatser förbättras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en myndighet för psykologiskt försvar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en myndighet för cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

Nato

I skrivelsen redovisar regeringen inriktningen för verksamheten internationell civil och militär krishantering. I skrivelsen redogör regeringen även för Sveriges engagemang, ambition och aktörsroll inom internationell civil och militär krishantering.

I skrivelsen redogörs vidare för Natos internationella verksamhet och militära krishantering. Sverige är en mycket nära partner till Nato och 2014 fick Sverige statusen som ”Enhanced opportunities partner”, EOP. Detta var ett treårigt engagemang som nu inom kort ska omförhandlas. För att Sverige ska kunna ingå i EOP även kommande tre år måste regeringen nu noggrant överväga sitt förhållningssätt till Nato och det internationella samfundet. Vi kristdemokrater tycker att det är en stor fördel att ingå i EOP, men, skulle ännu hellre se ett fullvärdigt medlemskap i försvarsalliansen.

Nato är en central aktör i den internationella krishanteringen. Vi kristdemokrater vill se en färdplan med målet att bli en fullvärdig medlem för att få full tillgång till den

internationella civila och militära krishanteringerna samt alliansens kärna, det solidariska försvaret som utgörs av artikel 5.

Att välja att samarbeta och förlita sig på Nato i så stor utsträckning som Sverige redan gör och samtidigt välja att stå utanför beslutsprocessen och inte delta i de beslutande organen är en mycket märklig politik. Således ligger det i allra högsta grad i svenskt intresse att få vara med och forma Natos policyutveckling och agerande vid en potentiell konflikt.

FN

FN är en unik och viktig organisation. Ingen annan organisation samlar världens stater för att arbeta för fred, stabiliserande åtgärder och krishantering. Men det är också en organisation med problem och utmaningar. Sverige befinner sig som FN-medlem jämte en rad mångfasetterade länder, många med en syn på demokrati och mänskliga rättigheter som skiljer sig avsevärt från vår egen.

Det är helt centralt att FN höjer tempot när det gäller reformarbetet. Utan en förändring kommer inte tilltron till FN att kunna bestå. FN:s stadgar som kom till 1945 tar inte hänsyn till dagens komplexitet i världssystemet, vilket gör att Säkerhetsrådet, genom vetorätten, ständigt står inför låsningar. Sverige bör verka för att vetorätten i Säkerhetsrådet begränsas. Vi kan inte stillatigande acceptera att Säkerhetsrådet inte tar sitt ansvar och ingriper när brott mot mänskligheten och folkmord begås.

I länder som genomgår eller genomgått krig och katastrofer är kvinnor särskilt utsatta. Därför ser kristdemokraterna positivt på att regeringen lyfter frågan om kvinnors utsatta situation i krigssituationer. Sverige måste kräva att FN:s resolution 1325 med kraft aktualiseras för att se till att kvinnor får inflytande i fredsarbete och det planeringsarbete som görs efter ett fredsavtal. Kraftfulla åtgärder krävs också för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp som pågår i olika konflikter runt om i världen.

Frågan om resolution 1325 aktualiserar också hanteringen av visseblåsare inom FN, vilket blev vida känt i och med att Anders Kompass, före detta chef för fältverksamheten hos FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter, slog larm om att fredsbevarande soldater begått sexuella övergrepp mot barn i Centralafrikanska republiken. Efterspelet för Anders Kompass kom att bli allt annat än acceptabelt. Att någon enligt sin övertygelse om vad som är moraliskt rätt agerar whistleblower i syfte att rättvisa ska skipas och att dessa fruktansvärda brott kommer ut i ljuset kan aldrig och får aldrig leda till att den som agerar beskylls för att ha agerat oriktigt. Ändå var det just det som Kompass utsattes för. I stället för att FN med kraft tog tag i problemet hemligstämplades rapporten och Kompass stängdes av från sitt jobb och sattes under utredning där hans uppgifter ifrågasattes. Utredningarna som följde gav Kompass rätt och påvisade att han agerat korrekt i alla hänseenden. Händelsen visar dock på den kultur inom FN där anställda inte känner att de kan agera när de stöter på felaktigheter – eller som i detta fall mycket grov brottslighet. Detta är en fråga Sverige måste prioritera inom ramen för FN-engagemanget.

En annan allvarlig brist inom FN:s fredsbevarande insatser är alla de kompetens- och resursproblem som finns. För att komma till rätta med undermålig utrustning och

låg utbildningsgrad måste Sverige kräva en höjd kvalitet för att kunna fortsätta bistå i internationella FN-insatser.

Cyberförsvar och psykologiskt försvar

Vårt samhälle, liksom de flesta samhällen i världen, är och blir alltmer beroende av informationsteknik. Det kan gälla datorbaserad styrning och övervakning av viktiga samhällsfunktioner som t.ex. elförsörjning, vattendistribution, trafikreglering på vägar, järnvägar och i luften eller hantering av andra funktioner som betalningar, handel och information.

Detta gäller även på den internationella arenan då vi ser allt fler både lyckade och misslyckade försök från stater och organisationer som ger sig på andra staters angelägenheter. Ett av de mer kända exemplen är Rysslands påverkan på valet i USA. Sverige antogs alldeles nyligen som medlem i NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence, CCDCOE. Detta är något vi kristdemokrater ser positivt på. Däremot finns det en problematik med just omhändertagande av den kompetens vi nu kommer få genom deltagandet i centret.

I Sverige har vi sex myndigheter som har ett av regeringen utsett ansvar för cybersäkerheten. Dessa myndigheter ingår i Samverkansgruppen för informationssäkerhet (Samfi). Att benämna Samfi som Sveriges cyberförsvar vore inte korrekt. Den är först och främst inriktad mot Sveriges informationssäkerhet och hantering av it-incidenter. De myndigheter som ingår i Samfi är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarmakten (FM), Försvarets materielverk (FMV), Försvarets radioanstalt (FRA), Rikspolisstyrelsen (RPS) (som representeras genom Rikskriminalpolisen och Säkerhetspolisen) samt Post- och telestyrelsen (PTS). MSB har främsta ansvaret för informationssäkerheten i Sverige. De övriga myndigheternas aktivitetsområden är främst av stödjande och förebyggande karaktär.

I stället borde den svenska cybersäkerheten samlas under ett och samma tak, dels för att kunna ta hem och samla kompetensen från CCDCOE, dels för att lättare kunna ha överblick och utkräva ansvar vid en skarp situation. Detta är i dag problematiskt.

För att kunna bidra till den internationella krishanteringen på ett effektivt sätt bör Sverige inrätta en ny myndighet för cybersäkerheten. Detta skulle ge fördelar både nationellt och internationellt när det kommer till att hjälpa till med krishantering i cybersäkerhetsfrågor.

Sverige lider även av motsvarande problem när det kommer till att kunna försvara landet mot psykologisk krigföring. Vi har sett att påverkanskampanjer används i destabiliserande syfte både nationellt och internationellt, och för att komma till rätta med detta bör en ny myndighet för försvar mot psykologisk krigföring inrättas.

Under Rysslands annektering av Krim såg vi tydliga exempel på hur hybridkrigföring användes – och i dag används mer än någonsin. Hur Ryssland genom att så tvivel i vem som gjorde vad, när det gjordes och hur det gjordes, effektivt missledde omvärlden och försvårade beslutsfattandet. Detta är en medveten och genomarbetad strategi för att sprida desinformation och skapa osäkerhet – både bland beslutsfattare och hos den allmänna opinionen. I dag är Sverige sårbart för denna typ av informationskrigföring.

Kristdemokraterna har tidigare föreslagit att ansvaret för det psykologiska försvaret lyfts bort från MSB och återigen görs till en egen myndighet med tydlig offentlig profil. Det är viktigt att offentliggöra de informationsangrepp som sker mot Sverige för att höja medvetandenivån hos såväl journalister som allmänhet. Men det psykologiska försvaret handlar inte enbart om aktivt påverkansarbete. Det behövs också ett arbete för att rusta människor redan från skolåldern. Det handlar inte minst om att tidigt lära sig källkritik och att bli medveten om att informationskrigföring förekommer.

Men, inte bara enskilda individer utan även etablerade medier är i ett utsatt läge. Tidspress kan göra det svårt att hinna källgranska texter och nyheter. Det gör att journalister kan användas, och har använts, för att sprida desinformation och propaganda förklätt till nyheter.

Sofia Damm (KD)

Andreas Carlson (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)